

L'art de la falsificació

Autor: Griselda Lozano

Data de publicació: 22-05-2019

L'art de la falsificació és tan antic com l'escriptura. A Europa, durant l'Edat Mitjana i sobretot en segles posteriors, les falsificacions es van practicar amb la recomanació dels responsables de cada govern. Aquestes tipus de pràctiques es realitzaven amb total impunitat durant el segle XIX. Article de la Griselda Lozano del 29 de març del 2019 per a 'Vibrant'.

L'art de la falsificació és tan antic com l'escriptura. Sempre s'han realitzat falsificacions documentals per diners, ego, o simplement pel desig d'influir o alterar la història, i s'han practicat en tots els països on es realitzaven documents, especialment en aquells relacionats amb transaccions financeres.

Les lleis contra aquest tipus de pràctiques es remunten a l'any 80 aC, quan els romans van prohibir la falsificació de documents que transferien terres als seus hereus. A Europa, durant l'Edat Mitjana, les falsificacions eren bastant freqüents, raó per la qual es van promulgar diverses lleis dirigides a prohibir aquest costum. Per exemple, Alfons X estableix un protocol per evitar que es produeixin falsificacions documentals.

Una de les falsificacions medievals més famosa és la “Donació de Constantí” (Donatio Constantini), un decret imperial apòcrif atribuït a Constantí I, segons el qual es reconeixia com a sobirà al Papa Silvestre I, a qui se li donava la ciutat de Roma, les províncies d'Itàlia i tota la resta de l'Imperi romà d'Occident. L'autenticitat del document va ser posada en dubte durant l'Edat Mitjana, però no va ser fins a l'any 1440, quan l'humanista Lorenzo Valla, mitjançant l'anàlisi lingüística del text, es va adonar que aquest no podia haver-se escrit en l'època de Papa Silvestre I, demostrant que en realitat aquell document només era un frau de la cúria romana.

Lorenzo Valla, secretari de la Cancelleria Reial al servei d'Alfons el Magnànim entre 1435 i 1447, va demostrar

Però la pràctica de la falsificació documental no va ser exclusiva de l'Església, ni de l'Edat Mitjana, ja que en segles posteriors es va seguir practicant amb l'aquiescència o, millor dit, la recomanació dels responsables de cada govern, segons l'interès en un o un altre sentit. Els responsables de garantir la integritat de l'arxiu patien pressions fins al punt que, si no accedien a les peticions, eren destituïts dels seus llocs. Aquest tipus de pràctiques es realitzaven amb total impunitat durant el segle XIX. I, d'aquestes pràctiques, queden encara proves en els arxius de referència, on es pot observar com s'ha alterat la història amb còpies de dubtosa fiabilitat, suposadament per les males condicions dels originals manuscrits.

Aquestes falsificacions, de vegades tan reeixides que només s'han pogut descobrir gràcies a la troballa fortuïta de documents creuats de l'època on hi ha referències de continguts amb anotacions originals que no coincideixen amb les còpies que s'han fet en segles posteriors. Però, fins i tot a vegades, es dona la paradoxa que un mateix document ha estat falsificat més d'una vegada al llarg de la història, situació que es complica encara més quan la falsificació passa a formar part de manual de referència per als historiadors.

La propagació de falsificacions de manuscrits de l'Edat Mitjana ha estat amb freqüència un procés d'alteració i re-contextualització de textos que havien perdurat en els arxius durant segles. Aquesta manipulació documental només ha contribuït a tergiversar conceptes, crear confusions i conflictes innecessaris, a més de fer perdre el temps i moltes hores de treball als investigadors que han basat els seus estudis en documents falsos.

No obstant això, avui dia és més difícil fer aquestes falsificacions, però així i tot se segueix practicant la manipulació històrica. És possible que ara ja no es cremin textos i sigui més difícil substituir els originals per altres de nous modificats. Possiblement, en aquests temps, la història es pot ajustar a l'instant i dirigir a la societat cap a un objectiu determinat o el contrari. De la mateixa manera que llavors, la manipulació de la història es deu a interessos, especialment d'aquells que són plenament conscients de la importància i dels avantatges que suposa adulterar la veritat.

Griselda Lozano, experta en Occitània i història religiosa medieval

Vibrant

29 de Març de 2019

<http://historiavibrant.cat/lart-de-la-falsificacio-article-bilingue-catala-occita/>

Griselda Lozano, experta en Occitània i història religiosa medieval